

УДК 81`38

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/43-2-16>**Наталя КОСМАЦЬКА,***orcid.org/0000-0002-7890-5796**кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
(Київ, Україна) ktppfm_kosmatska@ukr.net***Тетяна ЛИТВИНОВА,***orcid.org/0000-0002-4218-7200**магістрантка кафедри теорії, практики та перекладу французької мови
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
(Київ, Україна) tanya239859@gmail.com*

СТРУКТУРА НАУКОВИХ СТАТЕЙ ІЗ ФІЛОЛОГІЇ (НА МАТЕРІАЛІ ФРАНЦУЗЬКОЇ Й УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)

Доробок присвячено композиційним характеристикам наукових статей, що публікуються у вітчизняних і зарубіжних виданнях. Подано різні підходи до визначення поняття наукової статті та її обов'язкових складників. Схарактеризовано основні бібліографічні дані, необхідні для опису досліджуваних публікацій.

Мета статті полягає у виявленні подібних і відмінних характеристик україномовних і франкомовних наукових статей на рівні їхніх структурних елементів. Встановлено, що класична наукова стаття передбачає наявність вступу, матеріалів, методів, результатів, обговорень або дискусії, висновків, подяки, а також наукових грантів. Поряд із чітко визначеною структурою різні наукові видання можуть мати свої особливі вимоги до складників статті, також вимоги можуть змінюватися залежно від року публікування журналу чи збірника. Обов'язковими архітектурними елементами наукової статті є: заголовок, вступ, основна частина, висновок, список літератури, анотація/ї.

Виявлено, що анотації англійською, а також мовою публікації і/або українською у вітчизняних виданнях мають тенденцію до розширення; анотація англійською мовою може бути більшою за обсягом. Франкомовні видання віддають перевагу розширеній анотації французькою мовою, тоді як англійська може бути такого самого або меншого розміру.

Доведено, що стаття є найпоширенішим і найважливішим засобом демонстрації результатів аналізу питання чи проблеми, основним видом публікацій, який містить проміжні та кінцеві результати наукового дослідження, висвітлює важливі питання з конкретної теми наукової розвідки, фіксує пріоритет автора й демонструє надбання фахівців різних галузей.

Стверджується, що композиційна будова наукової статті реалізує послідовне і логічне розкриття наукової думки, дозоване та мотивоване розкриття фактів, а також їхнє поєднання у певну систему. Головними стилістичними ознаками цього жанру слугують аналітичність, розмірковування та логізованість, які обов'язково повинні бути враховані у процесі написання і збережені від вихідної тези публікації до її обґрунтування.

Ключові слова: наукова стаття, публікація, структура, композиційна будова, особливості, видання.

Natalia KOSMATSKA,*orcid.org/0000-0002-7890-5796**Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Theory, Practice and Translation of the French Language
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"
(Kyiv, Ukraine) ktppfm_kosmatska@ukr.net***Tetiana LYTVYNOVA,***orcid.org/0000-0002-4218-7200**Master's Degree Student at the Department of Theory, Practice and Translation of the French Language
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"
(Kyiv, Ukraine) tanya239859@gmail.com*

STRUCTURE OF SCIENTIFIC ARTICLES IN PHILOLOGY (BASED ON FRENCH AND UKRAINIAN LANGUAGES)

The paper is devoted to the compositional characteristics of scientific articles published in Ukrainian and French-language publications. Different approaches to defining the concept of a scientific article and its main components are presented. The basic bibliographic data necessary for the description of the published scientific results are characterized.

The purpose of the article is to identify similar and different characteristics of Ukrainian-language and French-language scientific articles at the level of structural elements. It is established that the classical structure of a scientific article includes an introduction, materials, methods, results, discussions or debates, conclusions, thanks, as well as scientific grants.

It is proved that a scientific article has a clearly defined structure, but different scientific publications may have their own special requirements for its components, which may vary depending on the year of publication of the journal or collection. Architectural components of a scientific article are: title, introduction, main part, conclusion, bibliography, abstract (s).

Summaries in English, as well as in the language of publication in Ukrainian editions tend to expand; the summaries in English can be larger in volume. French-language publications prefer an extended summary in French, while English-language summary can be of the same volume or smaller.

The article is the most common and important means of demonstrating the results of the analysis of a question or problem, the main type of publication containing intermediate and final results of investigation, which covers important issues on a specific topic of research.

The compositional structure of a scientific article implements a coherent and logical disclosure of scientific thought, dosed and motivated disclosure of facts, as well as their combination into a certain system. The main stylistic features of this genre are analytical, thoughtful and logical, which must be taken into account in the process of writing and preserved from the original thesis of the publication to its justification.

Key words: scientific article, publication, structure, compositional characteristics, peculiarity, editions.

Постановка проблеми. На сучасному етапі еволюції наука вважається основною формою невинного людського пізнання, вона постійно розвивається, і її роль неможливо переоцінити, оскільки знання є надзвичайно важливими для людини, котра прагне швидко орієнтуватися у навколишньому світі. XXI століття пропонує суспільству різні засоби передачі отриманих наукових результатів, одним із яких виступає наукова стаття як головна форма співпраці фахівців різних дисциплін і галузей. Такий феномен тісно пов'язаний з удосконаленням технологій інформування й обміну даними, які забезпечують прагматичну значущість оприлюднення результатів дослідження, отриманих науковцем. Наукова стаття виступає провідним жанром наукової взаємодії, що реалізується товариствами, науковими спільнотами та є невід'ємною формою комунікації вчених в Україні й у світі.

Аналіз досліджень. Дослідження статті, яка відображає останні досягнення у різних галузях знань, тісно пов'язане з такими науками, як методологія, соціологія, політологія, психологія, лінгвістика тощо. Загальні аспекти мовленнєвих жанрів функціонального наукового стилю у різних мовах досліджували мовознавці М. П. Брандес, І. В. Арнольд, Н. М. Разінкіна, В. Є. Чернявська, О. А. Баженова, М. П. Котюрова, І. С. Полюк, Л. В. Бондар, А. Я. Алексєєв та ін., науковці розглядали структурно-семантичні характеристики жанрів наукового мовлення, особливості їхньої композиційної побудови, мовні та позамовні ознаки. У дослідженнях С. А. Соболева, А. В. Чалбишевої знаходимо висвітлення питань, пов'язаних із порівнянням різних жанрів. Науковий стиль української мови детально описаний із філологічного погляду у працях таких учених, як: О. Д. Пономарів, М. С. Зарицький, А. П. Коваль. Нині тему вивчають Г. О. Денискіна, Л. І. Мацько, О. М. Семиног, Л. В. Кравець та ін. Водночас деякі питання,

пов'язані зі структурними особливостями статей із філології, залишаються досі відкритими.

Мета доробку полягає у виявленні структурних характеристик та особливостей україномовних і франкомовних наукових статей у порівняльному аспекті.

Виклад основного матеріалу. Описуючи феномен наукової статті, мовознавці по-різному трактують це поняття і підкреслюють важливість певних її особливостей і характеристик, оскільки зазначене явище тісно пов'язане з гуманітарними науками.

На думку Г. І. Артемчука, В. М. Курила та М. П. Кочергана, наукову статтю варто визначати як найпоширенішу форму публікації нової наукової продукції періодичних видань, присвячену історіографічному огляду певної проблеми, конкретним проблемам історичних або лінгвістичних досліджень. На відміну від тези, окрім узагальнення та висновку, у статті описуються окремі події та явища у процесі їхнього становлення і розвитку (Артемчук, 2020: 188).

О. Р. Наринян і В. О. Поздєєв зазначають, що наукова стаття є самостійним твором (або працею), який презентує нові дані або інформацію; вона є трансляцією наукових результатів розумових процесів, отриманих автором внаслідок детального аналізу, структурування, формулювання і висловлення думок (Наринян, 2002: 84). Така наукова праця повинна містити науковий експеримент, докази гіпотез, висновки, а також рекомендації.

На думку О. П. Кириленко, наукова стаття як один із основних видів публікацій містить проміжні чи кінцеві результати наукового дослідження (Методика, 2012: 89). У свою чергу, доктор філософських наук А. Є. Конверський, дотримуючись такої самої думки, додає, що наукова стаття, окрім того, є засобом висвітлення окремого конкретного питання певної теми дисертації, а також фіксації наукового пріоритету автора, що демонструє надбання фахівця. Оптимальний обсяг наукової праці

становить 0,5 авторського аркуша (іншими словами, до 12 сторінок тексту, друкованого чотирнадцятим шрифтом на комп'ютері, з інтервалом 1,5). Автор підкреслює важливість публікації наукових статей у виданнях (Основи, 2010: 112).

Отже, наукова стаття – це основний вид публікацій, що містить проміжні та кінцеві результати наукового дослідження, а також висвітлює важливі питання з конкретної теми наукової розвідки, фіксує пріоритет автора та демонструє надбання фахівців різних галузей. Таке наукове повідомлення має невеликий розмір, 8–15 сторінок друкованого тексту, повинно бути опублікованим у журналі чи збірнику праць, бути присвяченим конкретній темі і розрахованим на фахівців, котрі розуміються на певному питанні. Наукова стаття презентує матеріали, отримані її автором внаслідок проведення теоретичних або експериментальних досліджень.

Оскільки основні стилістичні ознаки цього жанру, такі як аналітичність, розмірковування й логізованість обов'язково повинні бути враховані у процесі написання і збережені від головної тези до її обґрунтування, написання наукової статті потребує від дослідника неабиякої уваги та зосередженості саме на композиційній будові майбутньої публікації.

Автор пише наукову статтю згідно із планом, який розробляється заздалегідь. План статті, книги або брошури також можна назвати *проспектом* (лат. *prospertum* – вид або огляд). План тісно пов'язаний із поняттям *архітектоники* роботи (грец. *architektonike* – архітектура). М. Т. Білуха вважає, що архітектонікою є структура праці або склад її основних складників; автор наукової статті має скласти попередній план, який включатиме у себе *вступ*, *основну частину* і *висновок*, для того, щоб її композиція стала ефективним засобом реалізації творчого та наукового результату (Білуха, 2002: 342–343).

Форма публікацій відрізняється як за стилем написання, так і за конструюванням структурних елементів. За словами Г. М. Чернецової (Чернецова, 2013), помилково може здатися, ніби основні форми наукових публікацій мають схожі структури, саме тому потрібно чітко розрізняти невід'ємні складники кожного жанру наукової праці.

Композиційна будова наукової статті реалізує послідовне і логічне розкриття наукової думки, дозоване та мотивоване розкриття фактів, а також їхнє поєднання у певну систему. Праця має просту, проте чітку структуру, її текст включає у себе: *назву* (англ. *Title*, франц. *m Titre*); *анотацію* (англ. *Abstract*, франц. *m Résumé*); *ключові слова* (англ. *Keywords*, франц. *m Mots clés*); *вступ*

(англ. *Introduction*, франц. *f Introduction*); *методи* (англ. *Methods*, франц. *f Méthodes*); *результати* (англ. *Results*, франц. *m Résultats*); *обговорення* (англ. *Discussion*, франц. *f Discussion*); *висновки* (англ. *Conclusions*, франц. *f Conclusions*); *список використаної літератури* (англ. *References*, франц. *f Bibliographie* чи *f Références, papier* або *électroniques*). Додамо, що рукопис наукової статті повинен також містити прізвища й ініціали автора/ів, анотації різними мовами (українською, російською, англійською для вітчизняних видань; мовою оригіналу й англійською – для іноземних), а також список літератури двома мовами (мовою оригіналу та латиницею для українських видань).

Серед обов'язкових архітектурних елементів наукової статті, на думку О. Р. Нариняна та В. О. Поздєєва, варто виокремити: 1) заголовок, що відображає назву статті, її основну ідею; заголовок повинен бути виразним, змістовним, коротким; 2) вступ, який коротко описує виклад поставленого питання, сучасний стан його вирішення, актуальність обраної теми, гіпотези та підходи; 3) основну частину, що є кульмінацією роботи (з лат. *culmen* – вершина), розкриває суть досліджуваного феномену, низку доказів конкретної гіпотези; основна частина може включати в себе: постановку задачі або питання, математичну модель процесу, тобто вибір або розробку рішення запропонованої задачі, методологію експерименту, отримані результати, а також їхню числову або графічну ілюстрацію; 4) висновки, котрі формуються з короткого переліку отриманих автором результатів, їх наукового значення, рекомендацій і значення для майбутніх теоретичних і практичних досліджень, суспільної значущості роботи, підсумків із висновком про закриття питання, можливостей і перспектив подальших розвідок; 5) список літератури, тобто джерел, на які у роботі є посилання. Використання інформації без посилань вважається плагіатом, присвоєнням думок іншого науковця. До статті також додають анотацію і зрідка автореферат (Наринян, 2002: 84).

Н. М. Краус наголошує на тому, що у тексті варто виділяти такі структурні складові частини, як: 1) вступ; 2) основні дослідження та публікації, ті, що використовує автор із метою розкриття сучасного погляду на проблему, наголошення на труднощах розбору питання, виокремлення ще невіршених загальних питань, котрим і присвячена стаття; 3) формулювання мети (або постановка завдання), що є описом головної ідеї публікації та повинна суттєво відрізнятися від всіх актуальних уявлень про проблему; доповнювати та поглиблювати поширені підходи; привертати

увагу до факту введення нових даних і закономірностей, висновків і рекомендацій до наукового обігу; уточнювати ті відомі факти, які залишаються мало вивченими. Мета наукової статті залежить від постановки наукової проблеми та від огляду актуальних публікацій із теми; 4) виклад змісту власного дослідження, у якому підкреслюється значення саме основних положень, результатів наукової роботи, особистих думок та ідей науковця, отриманих фактів, нових закономірностей, зв'язків, тенденцій, методик аналізу попередньо зібраного матеріалу, особистого внеску і досягнень вченого; 5) підсумок, іншими словами – умовивід (Краус, 2012: 140).

Існує декілька стандартів побудови статті такого типу. Зокрема, класична наукова стаття складається зі вступу, матеріалів і методів, результатів, обговорень або дискусії, висновків, подяки (останній розділ необов'язковий і є висловленням подяки певним особам за їхній внесок у хід створення публікації). У цьому розділі також можуть вказувати наукові гранти. Подяки та гранти є досить поширеними складниками у зарубіжних публікаціях і помалу завойовують своє місце у виданнях України.

Наукова стаття передбачає і довідково-бібліографічні дані, що складаються з: 1) назви (повної та короткої; короткий варіант вказується у колонтитулі); 2) класифікаторів, які є універсальними кодами або використовуються у спеціалізованих галузях науки; 3) інформації про авторів: їхні прізвища й ініціали, посаду і місце роботи, науковий ступінь, вчене звання, а також іноді контактні дані; у деяких журналах, окрім зазначеного, розміщується фотографія автора; 4) переліку використаної літератури; 5) анотації двома мовами (мовою оригіналу, англійською), яка розміщується завжди на окремій сторінці; 6) ключових слів (мовою оригіналу, англійською), котрі виписує безпосередньо автор або вибирає з переліку слів, запропонованого журналом; 7) колонтитулу; 8) додатків;

9) приміток; 10) дати надходження статті до редакції (ДСТУ, 2020).

Внаслідок аналізу наукових статей із філології українською і французькою мовами було виявлено, що вимоги до структури таких статей в одному й тому самому виданні можуть змінюватися. Розглянемо, для прикладу, заголовну частину публікацій у вітчизняному виданні «Молодий вчений» (рис. 1 і рис. 2):

У вищенаведеному прикладі статті 2017 р. (рис. 1) знаходимо: назву роботи великими літерами, ініціали, прізвище автора, місце роботи, анотацію до 50 слів і ключові слова українською мовою, тоді як у статті 2020 р. (рис. 2) майже удвічі розширено текст анотації українською мовою, а також додано англійську частину: ініціали та прізвища авторів, місце роботи, назву роботи, анотацію (320 слів) і ключові слова, що може свідчити про підвищення рівня зацікавленості видання в іншомовному реципієнті, а отже, й поширення досягнень вітчизняної науки.

Вимоги до оформлення закордонних наукових статей у наукових журналах також можуть змінюватися. Прикладами слугуватимуть ініціальні частини публікації у франкомовному виданні *Lexikos* (рис. 3 і рис. 4):

Публікація містить назву статті, ім'я та прізвище автора, місце роботи, анотації (близько 80 слів) і ключові слова французькою й англійською мовами. Анотація англійською мовою розпочинається з назви статті, перекладеної англійською. Отже, україномовна і франкомовна публікації в ініціальній частині мають схожу структуру, за винятком об'єму англійської анотації, розмір якої в українському виданні більший у 4 рази. Водночас публікація у *Lexikos* за 2013 рік (рис. 4) містить розгорнуту анотацію мовою статті (315 слів).

У публікаціях *Lexikos* привертає увагу й оформлення заголовку, який подано великими та малими літерами, на відміну від українських видань, де

СУБСТАНТИВНІ СТРУКТУРИ КРИЗЬ ПРИЗМУ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Дроф'як Н.І.

Львівський національний університет імені Івана Франка

Стаття присвячена дослідженню субстантивної структури N_1+N_2 як номінативного комплексу, що акумулює знання про певний відрізок екстралінгвістичної реальності. Для аналізу та моделювання інформації використані пропозиції базисних фреймів як один з інструментаріїв когнітивної лінгвістики. Виділено базові принципи, які лежать в основі когнітивних операцій та структурують понятійний простір мовного знаку.

Ключові слова: субстантивна структура, когнітивна лінгвістика, когнітивні операції, лінгвальні мережі, пропозиціональні схеми.

(Дроф'як, 2017: 226)

Рис. 1. Стаття 1 (публікація 2017 р.)

Братусь І.В.¹, Михалевич В.В.², Гунька А.М.³
Київський університет імені Бориса Грінченка

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОСМИСЛЕННЯ РАДЯНСЬКОЇ ДІЙНОСТІ В ПОВІСТІ ЮРІЯ ТРИФОНОВА «ІНШЕ ЖИТТЯ»

Анотація. У статті розглядається твір Юрія Трифонова «Інше життя» в контексті історико-культурного дискурсу ХХ століття. Досліджується ситуація в радянському суспільстві доби «застою». Особлива увага надається долі митця, специфіці «пошуку себе» в умовах авторитарної держави. Здійснюється огляд деяких досліджень повісті Юрія Трифонова «Інше життя». З'ясовано, що в центрі уваги письменника знаходиться життя радянської інтелігенції. Вказано на зв'язки прози Юрія Трифонова з творчістю А.П.Чехова. В статті частина матеріалу подана з позицій використання Юрієм Трифоновим автобіографічних фактів у своїй творчості. Розглядається його особиста трагедія в родині і її вплив на «дзеркальне» відображення в повісті «Інше життя» та інших творах.

Ключові слова: Юрій Трифонов, радянська література, «застій», соціалістичний реалізм, розлад особистості.

Bratus Ivan, Mykhalevych Viktor, Gunka Anna
Borys Grinchenko Kyiv University

CULTURAL AND HISTORICAL ASPECTS OF UNDERSTANDING SOVIET ACTIVITIES IN THE STORY OF YURY TRIFON'S "ANOTHER LIFE"

Summary. The article deals with the work of Yuri Trifonov's "Another Life" in the context of the historical and cultural discourse of the twentieth century. The situation in the Soviet society of the "stagnation" era is being investigated. Particular attention is paid to the fate of the artist, the specificity of "finding oneself" in an authoritarian state. Some studies of Yuri Trifonov's story "Another Life" are reviewed. In the article part of the material is presented from the standpoint of using Yuri Trifonov's autobiographical facts in his work. His personal tragedy in the family and its influence on the "mirror" reflection in the story "Another Life" and other works are considered. Where did this "ruling class" of the late USSR come from? He believed that in many respects these skills were acquired intuitively and often outwardly disguised as weird and incomprehensible manifestations, which were perceived by others at first as a kind of "stupidity". The writer is keenly responsive to the painful and for him the problem of compromising the artist with the "system". He saw the shameful phenomenon of "corruptness" and "rebirth" from everywhere – creative people, through certain circumstances, became thoughtless mouthpieces of propaganda, carefully concealing all manifestations of the "living" soul. Yuri Trifonov made it clear that it was often easier for Soviet people to shift responsibility for making judgments of judgment to a conditionally competent authority. The Tale of Another Life is not only a highly artistic work today, but also a source of valuable information about "Soviet reality." Written and published in the USSR, it reproduces the complex "constructor" of human "stagnation". Particular attention is paid to the Soviet intelligentsia, which has largely lost its spiritual orientation and is in search of the "new". These qualities allow Yuri Trifonov's creativity to be relevant today in his attempts at self-identification of personality. It was he who clearly combined the moral and historical component of human life, and set certain accents.

Keywords: Yuri Trifonov, Soviet literature, "stagnation", socialist realism, personality disorder.

(Братусь, 2020: 638)

Рис. 2. Стаття 2 (публікація 2020 р.)

La Création du Néologisme Français dans le Dictionnaire Général Bilingue Arabe–Français Moderne

Ibada Hilal, Département de Langue et Littérature Françaises,
Université de Jordanie, Amman, Jordanie (ibada01@yahoo.fr)

Résumé: Le présent article a pour objet d'étudier pourquoi et comment le dictionnaire général bilingue arabe–français moderne pourrait provoquer des néologismes français comme correspondants à des entrées et sous-entrées arabes étiquetées d'un domaine scientifique ou technique. Pour ce faire, la présente étude se propose de travailler sur la lettre [th] du dictionnaire général bilingue arabe–français *Abdelnour moderne* daté de l'année 2002. Ce dictionnaire est considéré comme l'un des dictionnaires généraux bilingues arabe–français les plus utilisés dans le monde arabe.

Mots-clés: NÉOLOGISME FRANÇAIS, DICTIONNAIRE GÉNÉRAL BILINGUE ARABE–FRANÇAIS MODERNE, UNITÉ LEXICALE, PALÉOLOGISME, CORPUS, ÉCART CULTUREL

Abstract: Creation of French Neologism in the Modern Arabic–French General Bilingual Dictionary. The purpose of this article is to investigate why and how the modern Arabic–French general bilingual dictionary could induce French neologisms corresponding to labeled Arabic entries and subentries of a scientific or technical domain. To do this, the present study proposes to work on the letter [th] of the Arabic–French general bilingual dictionary *Abdelnour Moderne* (2002). This dictionary is considered as one of the most used Arabic–French general bilingual dictionaries in the Arab World.

Keywords: FRENCH NEOLOGISM, MODERN ARABIC–FRENCH GENERAL BILINGUAL DICTIONARY, LEXICAL UNIT, PALEOLOGISM, CORPUS, CULTURE GAP

(Hilal, 2019: 316)

Рис. 3. Стаття 3 (публікація 2019 р.)

назву статті завжди записують заголовними буквами. Зауважимо також, що у першому прикладі (рис. 3) у назві статті самостійні частини мови написано з великої літери, тоді як у другому (рис. 4) з великої літери подано лише перше слово назви.

Щодо прикінцевої частини статей, то аналіз підтверджує їхню подібність незалежно від країни видання. Відмінністю є наявність у закордонних виданнях розділу із примітками (*Notes*), які пояснюють, уточнюють, підкріплюють інформацію, подану в основній частині наукової статті. Цей розділ не є обов'язковим для зарубіжних видань і зовсім неприпустимий для вітчизняних. Окрім того, перелік

використаної літератури у франкомовних виданнях записується латиницею, мовою оригіналу, тоді як публікації в українських наукових журналах і збірниках повинні містити бібліографічні назви латиницею, у тому числі праць, опублікованих кирилицею.

Висновки. Отже, наукова стаття є основним видом публікацій, що містить проміжні або кінцеві результати теоретичного або експериментального дослідження. Її обов'язковими архітектурними складниками є: заголовок, вступ, основна частина, висновок, список літератури, анотація/ї. Довідково-бібліографічний апарат статті включає в себе назву, ключові слова, інформацію про

Le traitement macrostructural de l'emprunt au français dans les dictionnaires locaux au Gabon

Edgard Maillard Ella, *Conseil Africain et Malgache pour l'Enseignement Supérieur, (CAMES), Libreville, Gabon*
(ellamaillard@yahoo.fr)

Résumé: Les populations locales empruntent souvent de façon pragmatique aux autres langues les mots dont elles ont besoin dans les leurs. Cela est plus applicable lorsque deux populations de langues différentes se côtoient comme c'est le cas avec français et les langues locales du Gabon. L'emprunt est un processus inconscient et un facteur constitutif de la vie de toutes les langues du monde. C'est pour cela que bien que moins nombreux que les mots locaux, les mots d'emprunt sont très courants dans leur vocabulaire. Certains de ces emprunts sont remplacés par des termes locaux lorsque les populations locales se sont familiarisées avec les concepts ou les choses véhiculés par les mots étrangers. Les uns sont gardés tels quels, et d'autres sont morpho-phonologiquement modifiés afin d'être adaptés aux caractéristiques linguistiques locales. Un dictionnaire est confectionné en fonction des usagers. C'est ainsi que le lexicographe adopte à son tour cette approche pragmatique pour que le public se reconnaisse dans l'ouvrage produit. Pendant le traitement macrostructural quand les mots à inclure comme lemmes sont choisis, il incorpore dans un premier temps les emprunts utilisés par les populations locales. Progressivement, il incorporera dans les éditions revues et corrigées, les termes locaux qui ont remplacé certains emprunts ainsi que les modifications morpho-phonologiques subies par les autres. Dans ce travail, nous voudrions suggérer cette approche pragmatique aux personnes qui confectionnent les dictionnaires au Gabon et qui sont souvent confrontées à l'absence de plusieurs mots modernes dans les langues locales. Ce travail va à l'encontre de la création lexicale qui est connue comme étant une approche puriste et qui s'avère souvent être laborieuse et incertaine. Nous voudrions montrer que l'approche pragmatique qui incorpore les deux approches, constitue une méthodologie qui présente plus d'avantages que une approche puriste. Le dialecte fang nhoumou de Bitam est utilisé ici comme exemple pour étayer ce travail qui est applicable à toutes les autres langues locales du Gabon.

Mots clés: APPROCHE PRAGMATIQUE, APPROCHE PURISTE, CREATION LEXICALE, DICTIONNAIRE, EMPRUNT, FRANÇAIS, LANGUES LOCALES

Abstract: The Macrostructural Treatment of Borrowings from French in Local Gabonese Dictionaries. Local populations often pragmatically borrow words from other languages, which they need in theirs. This applies mostly when two populations with different languages come in contact as is the case with French and the local languages of Gabon. Borrowing is an unconscious process and an essential factor in the life of all the world's languages. This is why, although they are less numerous than local words, borrowed words are very common in their vocabularies. Some of these borrowings are replaced by local terms when local populations become

(Ella, 2013: 88)

Рис. 4. Стаття 4 (публікація 2013 р.)

авторів, перелік використаної літератури, анотацію, колонтитул, додатки, класифікатори, примітки, дату надходження статті до редакції.

Перспективи подальшого дослідження вба-чаємо у виявленні особливостей вимог до напи-сання наукових статей різних галузей знань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артемчук Г. І., Курило В. М., Кочерган М. П. Методика організації науково-дослідної роботи : навчальний посібник. Київ : Форум, 2000. 271 с.
2. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : підручник. Київ : АБУ, 2002. 480 с.
3. Братусь І. В., Михалевиц В. В., Гунька А. М. Деякі аспекти осмислення радянської дійсності в повісті Юрія Трифонова «Інше життя». *Молодий вчений*. 2020. № 4 (80). С. 638–640.
4. Дроф'як Н. І. Субстантивні структури крізь призму когнітивної лінгвістики. *Молодий вчений*. 2017. № 12 (52). С. 226–229.
5. ДСТУ 7152:2020. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. Чинний від 2021-03-21. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2021. 17 с.
6. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень : навчально-методичний посібник. Полтава : Оріяна, 2012. 183 с.
7. Методика та організація наукових досліджень : навчальний посібник / О. П. Кириленко та ін.; за ред. О. П. Кириленко. Тернопіль : Видавн.-поліграф. центр ТНЕУ «Економічна думка», 2012. 196 с.
8. Наринян А. Р., Поздеев В. А. Основы научных исследований : учебное пособие. Киев : Изд-во Европ. Ун-та, 2002. 110 с.
9. Основи методології та організації наукових досліджень : навчальний посібник / за ред. А. Є. Конверського. Київ : Центр навчальної літератури, 2010. 352 с.
10. Чернецова Г. М. Основы научных исследований : учебное пособие. Симферополь : ИТ «АРИАЛ», 2013. 226 с.
11. Ella E.M. Le traitement macrostructural de l'emprunt au français dans les dictionnaires locaux au Gabon. *Lexikos*. 2013. Vol. 23. P. 88–112. URL: <https://www.ajol.info/index.php/lex/article/download/99682/88963> (дата звернення: 15.09.2021).
12. Hilal I. La Creation du Néologisme Français dans le Dictionnaire Général Bilingüe Arabe-Français Moderne *Lexikos*. 2019. Vol. 29. P. 316–323. URL: <https://lexikos.journals.ac.za/pub/article/download/1523/915> (дата звернення: 15.09.2021).

REFERENCES

1. Artemchuk H. I., Kurylo V. M., Kocherhan M. P. Metodyka orhanizatsii naukovykh doslidnoi roboty: navch. posib. dlia studentiv ta vykladachiv vyshch. navch. zakladiv [Methods of organization of research work]. Kyiv: Forum, 2000. 271 p. [in Ukrainian].
2. Bilukha M. T. Metodolohiia naukovykh doslidzhen: pidruchnyk [Research methodology]. Kyiv: ABU, 2002. 480 p. [in Ukrainian].
3. Bratus I. V., Mykhalevych V.V., Hunka A.M. Deiaki aspekty osmyslennia radianskoi diisnosti v povisti Yuriia Tryfonova "Inshe zhyttia" [Some aspects of understanding the Soviet reality in Yuri Trifonov's novel "Another Life"]. *Molodyi vchenyi* [A young scientist]. 2020. № 4 (80). P. 638–640. [in Ukrainian].
4. Drofiak N. I. Substantyvni struktury kriz pryzmu kohnityvnoi linhvistyky [Substantive structures through the prism of cognitive linguistics]. *Molodyi vchenyi* [A young scientist]. 2017. № 12 (52). P. 226–229. [in Ukrainian].
5. DSTU 7152:2020. Vydannia. Ofornlennia publikatsii u zhurnalakh i zbirnykakh. [Edition. Registration of publications in journals and collections] [Valid from 2021-03-21]. Kyiv : DP "UkrNDNTs", 2021. 17 p. [in Ukrainian].
6. Kraus N. M. Metodolohiia ta orhanizatsiia naukovykh doslidzhen: navchalno-metodychnyi posibnyk [Methodology and organization of scientific research]. Poltava: Oriiana, 2012. 183 p. [in Ukrainian].
7. Metodyka ta orhanizatsiia naukovykh doslidzhen: navch. posib. [Methods and organization of scientific research] / O. P. Kyrylenko ta in.; za red. O. P. Kyrylenko. Ternopil: Publishing and printing Center of Ternopil National Economic University "Economic thought", 2012. 196 p. [in Ukrainian].
8. Narynian A. R., Pozdeev V. A. Osnovy nauchnykh issledovaniy: uchebn. posobyе [Fundamentals of Scientific Research]. Kyev: European University Press, 2002. 110 p. [in Russian].
9. Osnovy metodolohii ta orhanizatsii naukovykh doslidzhen: navchalnyi posibnyk [Fundamentals of methodology and organization of scientific research] / za red. A. Ye. Konverskoho. Kyiv: Center for Educational Literature, 2010. 352 p. [in Ukrainian].
10. Chernetsova H.M. Osnovy nauchnykh yssledovaniy: uchebnoe posobie. [Fundamentals of Scientific Research]. Symferopol: YT "ARYAL", 2013. 226 p. [in Russian].
11. Ella E. M. Le traitement macrostructural de l'emprunt au français dans les dictionnaires locaux au Gabon [Macrostructural treatment of borrowing from French in local dictionaries in Gabon]. *Lexikos*. 2013, vol. 23, p. 88–112. URL: <https://www.ajol.info/index.php/lex/article/download/99682/88963>. [in French].
12. Hilal I. La Creation du Néologisme Français dans le Dictionnaire Général Bilingüe Arabe-Français Moderne [Creation of the French Neologism in the Modern General Bilingual Arabic-French Dictionary]. *Lexikos*. 2019, vol. 29, p. 316–323. URL: <https://lexikos.journals.ac.za/pub/article/download/1523/915>. [in French].